

SZ. S. WARDAPIETJAN

Zawartość miedzi i kobaltu we krwi i skórze bydła

Z Ormiańskiego Naukowo-Badawczego Instytutu Hodowli i Weterynarii

Mikroelementy posiadają wysoką aktywność biologiczną. Niektóre z nich biorą udział w regulacji wzrostu, procesach podziału i rozmnażania, oddychania tkanek i podobnych zjawiskach fizjologicznych, które są naruszane przy wzroście nowotworów. W związku z tym pełnowartościowe przebadanie patogenezy nowotworów jest niemożliwe bez poznania w danym schorzeniu roli mikroelementów. W literaturze nie ma danych o zawartości kobaltu i miedzi w narządach osobników chorych na papillomatozę, natomiast istnieją poszczególne doniesienia o pomyślnym leczeniu brodawczycy bydła przy pomocy mikroelementów miedzi i kobaltu (2).

Celem niniejszej pracy było przebadanie zawartości miedzi i kobaltu we krwi i tkankach (w skórze) bydła chorego na brodawczycę, a także zmian poziomu tych mikroelementów pod działaniem leczenia nasionami *Poterium polygamum* (1).

Kobalt i miedź określano metodą chemiczną: u 10 sztuk przed leczeniem i u 10 po leczeniu. Zawartość mikroelementów w brodawkach i graniczącej z nimi zdrowej tkance, tutaj w skórze, badano po operacyjnym pobraniu odpowiednich próbek. Grupę kontrolną stanowiło 10 praktycznie zdrowych sztuk bydła w wieku ok. 18 miesięcy.

Tab. 1. Zawartość kobaltu i miedzi w różnych tkankach bydła chorego na brodawczycę (mcg/100 g próbki)

Mikroelementy	Zwierzęta zdrowe		Zwierzęta chore				
	krew	skóra	przed leczeniem krew	skóra	brodawka	po leczeniu krew	skóra
Kobalt	21	15,3	18	11,4	26,2	19	12
Miedź	635	350	435	280	850	625	335

Przy analizie otrzymanych wyników stwierdzono, że u zwierząt chorych na papillomatozę zaznacza się zmniejszenie zawartości kobaltu i miedzi we krwi i w skórze oraz tendencja do zwiększenia zawartości kobaltu i miedzi w samych brodawkach.

Pod wpływem leczenia nasionami *P. polygamum* w badanych tkankach następuje normalizacja poziomu mikroelementów. Nasiona *P. polygamum* zawierają kobalt w ilości 130 mcg% i miedź w ilości 1.170 mcg%. Nie wykluczone, że nasiona *Poterium polygamum* poza działaniem cytotoksycznym wywierają pewien wpływ na brodawki przez swą zawartość mikroelementów. Zachodzące przy brodawczycy na-

ruszenie normalnego bilansu zawartości badanych mikroelementów skazuje na słuszność metody leczenia, zastosowanej przez badaczy polskich (2). Można przypuszczać, że obniżona zawartość zbadanych mikroelementów we krwi i skórze jest jednym ze składników patogenezy brodawczycy.

Wnioski

1. Stwierdzono, że przy brodawczycy w tkance nowotworowej występuje zwiększona ilość kobaltu i miedzi.
2. W miarę powiększania się nowotworu zawartość miedzi i kobaltu we krwi i w skórze zmniejsza się, co jak się wydaje, wskazuje na przechodzenie miedzi i kobaltu do tkanki brodawkowej.
3. Wykazane przesunięcia w zawartości miedzi i kobaltu wraz z innymi wskaźnikami mogą charakteryzować przebieg schorzenia brodawczycowego u bydła.

Piśmiennictwo

1. Podbielski T., Gąstorowski R., Rozynek M.: *Medycyna Wet.* 22, 9, 1966.
2. Wardapietjan Sz. S., Aginjan A. P.: *Mołodoj Naucznyj Rabotnik*, Wyd. E. G. U., 16, 1973.

Tłum. T. Jastrzębski

PERRYMAN L. E., RICHARD G., JOHN D.S.: Porównanie odczynów serologicznych występujących u kotów na różne antygeny przy użyciu homologicznego i heterologicznego dopełniacza. (Comparison of the serologic response in cats to various antigen, using homologous and heterologous complement). *Am. J. vet. Res.* 34, 1529—1532, 1973 (12).

W oparciu o odczyn wiązania dopełniacza i odczyn zahamowania wiązania dopełniacza określono odpowiedź humoralną kotów na iniekcje fibrynogenu bydłowego, gamma globuliny prosiąt i hemocyaniny. Badanie przeprowadzono na 1—2 letnich kotach, zaś antygeny podano dwukrotnie w odstępie 70 dni. Krew do badań pobierano w odstępach tygodniowych przez okres 105—140 dni po iniekcji antygenów. W badaniach stosowano dopełniacz koci i świnki morskiej. U wszystkich kotów po iniekcji antygenów pojawiły się przeciwciała aktywne w odczynie wiązania dopełniacza przy użyciu dopełniacza homologicznego. Immunoglobuliny różniły się natomiast w przypadku użycia dopełniacza heterologicznego. Surowica kotów uodpornionych hemocyaniną reagowała w odczynie dopełniacza, zaś kotów uodpornionych gamma globuliną w odczynie zahamowania wiązania dopełniacza. Surowica pochodząca od kotów uodpornionych fibrynogensem reagowała w obydwu odczynach.

A.